

Hernieuwing erkenningen
2017-2021 van start
zie pagina's 4-5

Algemene vergaderingen VVJ en AJP blij met fusie met VJPP-AJPP
VVJ dringt opnieuw aan op rechtszekerheid over fiscaliteit auteursrechten
De moeilijke strijd tegen het pikken van foto's online
De materiële voordelen voor journalisten op een rij
En Lars Bové over zijn complexe verhouding met de Staatsveiligheid

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

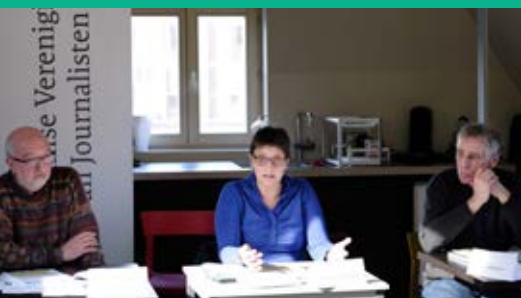
De Journalist 198 – 4 maart 2016 – verschijnt maandelijks – v.u. Pol Deltour, Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel

(foto Lieven Van Assche / ID)

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Hernieuw tijdig je erkenning als beroepsjournalist	4-5
VVJ vraagt opnieuw duidelijkheid over fiscaliteit auteursrechten	5
Helpt lezers wil De Journalist op papier houden	5
SOFAM plant tatoeages voor foto's	7
Graphics Detective speurt het internet af naar illegale foto's	7
SERVICE	
VVJ-gezinsdag in Planckendael op 10 april	6
Prijskortingen voor beroepsjournalisten	8-9
Perskringen in Vlaanderen	10-11
Vruchtbare speeddates journalisten-woordvoerders	11
Expertendatabank	15
IN GESPREK	
Lars Bové (De Tijd): 'Ik blijf zo onafhankelijk mogelijk'	12-13
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Verzekeringsgeneesheren c/ VRT	14-15
Geert Lenssens c/ Deconsument.com	16
UIT DE ANNALEN	
Leonce Dupont en 'de beurs die my betaelt'	17
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Wim Wilri (ATV): 'Ik ben grààg journalist'	18
ONDER EMBARGO	19

Algemene ledenvergaderingen VVJ en AVBB leveren boeiende debatten en nuttige inspiratie

Van links naar rechts: Erik Verreet, penningmeester VVJ; Kris Van Haver, voorzitter VVJ; Pol Deltour, nationaal secretaris VVJ.

(foto Lieven Van Assche /ID)

De algemene vergadering van de VVJ deed op zaterdag 27 februari meer dan enkel maar het jaarlijkse activiteitenverslag en de financiële rekeningen goedkeuren. Ze leverde boeiende gesprekken en ideeën op over de toekomst van het journalistieke vak, de pijnpunten van het werken als journalist, en de rol die een beroepsvereniging daarin te spelen heeft. Duidelijk is dat de VVJ volop moet blijven inzetten op een goed statuut en degelijke werkfaciliteiten voor professionele journalisten. In dat verband namen de algemene vergaderingen van zowel de VVJ als de federale AVBB met voldoening kennis van de fusie van hun verenigingen met die van de journalisten van de vakpers (VJPP-AJPP). Die nieuwe fusievereniging zal in de loop van dit jaar vorm krijgen. Het moet ertoe leiden dat vanaf 2017 ongeveer 400 nieuwe leden kunnen aansluiten bij de VVJ en op haar service een beroep doen.

Anderzijds moet de VVJ ook aandacht blijven hebben voor de velen in de omgeving van de professionele journalist. Zo vormt het Journalistenloket, dat eind 2015 werd gelanceerd, een handig instrument om studenten en nieuwkomers in de journalistiek op de goede weg te helpen.

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Annick HUS
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Luc VANHEERENTALS
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS

REDACTIESECRETARIAAT

Huis van de Journalist
Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Cathy Pletinckx
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Daddy Kate
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.daddykate.be

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Een nieuwe start

Zeven jaar is erover gepraat en onderhandeld, en nu is ze ook een feit: de fusie tussen de twee beroepsorganisaties voor journalisten in dit land. Voor iedereen die een hart heeft voor journalistiek en de bekommernis voor goede journalistiek deelt, is er straks nog één adres: de VVJ.

Het samengaan van de enige twee representatieve verenigingen voor journalisten in Vlaanderen is tegelijk een waarschuwing aan het adres van would-be journalisten en verenigingen die uitpakken met de titel journalist en eigen perskaarten, zonder dat ze daarvoor de *credentials* hebben. De titel van journalist is méér dan een vodge papier, en de nieuwe fusievereniging zal nu meer dan ooit waken over het respect daarvoor.

Op 26 februari hebben de vier voorzitters van de betrokken verenigingen de fusieovereenkomst ondertekend. Ze wil komaf maken met het ruim vijftig jaar oude onderscheid in ons land tussen de beroepsjournalisten van de algemene pers, vertegenwoordigd door de VVJ en de Franstalige AJJ, en de 'journalisten van beroep' van de vakpers, tot nu vertegenwoordigd door de VJPP en de AJPP. De fusie is een logische stap, omdat beide organisaties eenzelfde doel nastreven: het verdedigen van de belangen en beroepseer van journalisten. Maar de stap is tegelijk moeilijk, precies wegens de lange periode waarin de twee beroepsorganisaties autonoom werkten. Anderzijds kennen VVJ en VJPP elkaar wel degelijk al langer. Zo zetelen ze zij aan zij in onder meer de JAM en de Raad voor de Journalistiek.

Niet alleen de verenigingen worden samengevoegd. Op tafel bij de Belgische regering ligt intussen ook een voorstel om aan elke professionele journalist de titel beroepsjournalist te geven, en één en dezelfde perskaart. Tegelijk zou in onze Erkenningscommissie plaats worden geruimd voor vertegenwoordigers van de journalisten en uitgevers van de vakpers. Meer dan ooit is het belangrijk dat we schouder aan schouder staan. De mediawereld verandert immers razendsnel, en dat zet ook ons beroep onder druk. Samen zijn we representatief voor de Vlaamse journalisten. Wie aangesloten is bij de VVJ, biedt ook alle waarborgen van professionalisme en deontologie die mogen worden verwacht van een journalist.

Iedereen kan zich als journalist voordoen en voor zichzelf een 'perskaart' maken. Een enkele vereniging – met een bijna gelijklopende naam als de VVJ – zorgt zelfs heel bewust voor verwarring, en pretendeert ook representatief te zijn, terwijl ze uitpakt met vrij indrukwekkend ogende perskaarten. Maar weinigen van hun leden doen echt journalistiek werk, en in feite verbloemt hun 'perskaart' vaak niet meer dan communicatie- of lobbywerk. Het pleit dan ook voor minister van Media Sven Gatz dat hij enkel de VVJ als volwaardige gesprekspartner beschouwt. Hopelijk laten ook andere politici zich niet door schimmige journalistenverenigingen afleiden om te doen wat moet voor een volwaardige erkenning van ons beroep.

Van links naar rechts: Kris Van Haver (voorzitter VVJ), Louis Weenen (voorzitter VJPP), Claude Muyls (voorzitter AJPP) en François Ryckmans (voorzitter AJJ).
(foto Michel Damagnet)

Nog dit. Onze strijd voor waardering van de journalistiek is niét gericht is tegen nieuwe vormen of formats van journalistiek. De beste online-platformen in Vlaanderen zijn vandaag aangesloten bij de VVJ, net omdat ze zich onderscheiden door hun journalistieke aanpak en verhalen. Wat de VVJ onderscheidt van andere verenigingen, zit hem niet in de vorm, maar in de onafhankelijkheid en het professionalisme waarmee aangesloten journalisten hun werk doen.

Kris Van Haver
Voorzitter VVJ

Hernieuwing erkenningen van start

De Erkenningscommissie voor beroepsjournalisten is begonnen met het versturen van de uitnodigingen voor hernieuwing van de officiële perskaarten voor de periode 2017-2021. Die hernieuwing kan voor het eerst digitaal gebeuren. Traditiegetrouw komen eerst de freelancejournalisten aan de beurt.

Een eenvoudige blik op uw officiële perskaart volstaat: deze is slechts geldig tot eind 2016. Dit betekent dat u – zoals telkens om de vijf jaar – uw erkenning als beroepsjournalist moet hernieuwen. De wet van 30 december 1963 heeft deze verplichting ingebouwd om er zeker van te zijn dat enkel 'echte' beroepsjournalisten blijven genieten van werkfaciliteiten zoals de officiële perskaart.

Bij elke vijfjaarlijkse hernieuwing moet de Erkenningscommissie opnieuw nagaan of een journalist nog steeds aan de erkenningsvoorwaarden voldoet. Dat betekent in essentie dat hij/zij nog steeds professioneel journalistiek actief is voor algemene nieuwsmedia, en dit werk niet combineert met een andere, 'commerciële' broodwinning.

Deze keer kunt u uw aanvraag tot hernieuwing **digitaal indienen**, op een website die we speciaal hiervoor hebben gecreëerd. Binnenkort ontvangt u van ons ook een **e-mail** met een link naar deze site. Of u kunt ernaar doorlinken via onze websites www.journalist.be of www.cejb.be.

Wacht wel tot u van de Erkenningscommissie een **brief** of de vermelde e-mail krijgt, met daarin de persoonlijke code waarmee u op de website kunt inloggen. Het gaat overigens om een sterk beveiligd platform, waarop u zonder risico ook meer persoonlijke professionele gegevens kunt invoeren.

Op de site moet u zich eerst aanmelden. Dit doet u met drie gegevens: uw erkenningsnummer (dat begint met N – of TN voor de erkende technici – gevolgd door het cijfer 0), uw geboortedatum, en het paswoord dat u van ons per brief kreeg.

Eens u op bevestigen klikt, ziet u een fiche met uw **persoonlijke gegevens**, zoals wij die momenteel in onze databank hebben. Het is de bedoeling dat u deze gegevens nakijkt, indien nodig verbetert, en ontbrekende gegevens toevoegt.

Vervolgens wordt er gevraagd naar uw **journalistieke activiteit van de voorbije twee jaar**. U duidt aan of journalistiek uw hoofdberoep is of niet, en klikt dan op 'geef hier een overzicht van uw journalistieke activiteiten van 2014 tot nu'. Er verschijnt nu een extra kader waarin u telkens één medium per keer invult, met bijbehorende gegevens zoals begin en einddatum van het werk, uw functie, en dies meer. Wanneer dit is gebeurd, verschijnt dit medium in uw fiche. Indien van toepassing kan u vervolgens op 'Nog een activiteit aan het overzicht toevoegen' klikken, en zo nog een medium aan het lijstje toevoegen.

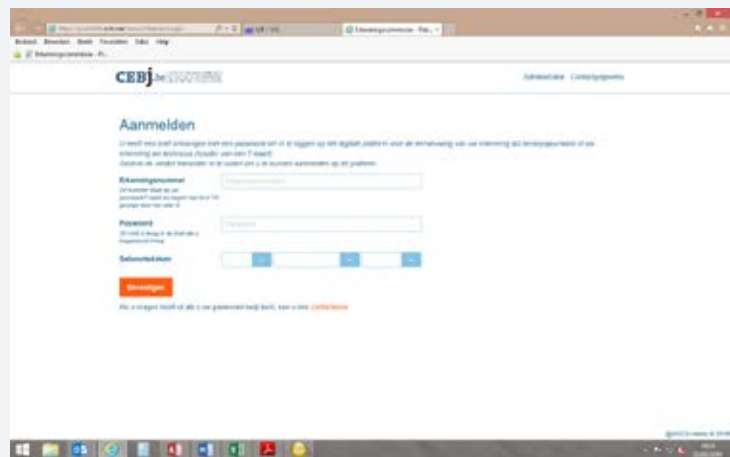
Als **freelancer** is het voldoende één keer het kader in te vullen met als statuut 'zelfstandige'. In dat kader is namelijk een veld opgenomen waarin u alle media waarvoor u freelanceert kan opsommen.

Als u in de voorbije twee jaar **zowel loontrekkende als freelancer** bent geweest, vult u één keer het kader in voor uw werk als loontrekkende (of meerdere keren als u voor meerdere media heeft gewerkt), en één keer voor uw werk als freelancer.

Onder het overzicht van uw journalistieke activiteiten is er nog een veld om eventuele andere activiteiten op te geven. Vervolgens moet u een recente **pasfoto** (JPG, witte achtergrond) toevoegen.

Wie ook nog andere documenten moet bezorgen (freelancers, gepensioneerden en loontrekkenden die als enige beroepsjour-

nalist op hun redactie werken), kan deze hieronder toevoegen (zie hierna).

Indien gewenst kan u aan het eind nog bijkomende opmerkingen geven. Tot slot bevestigt u dat uw gegevens juist zijn, en klikt op 'gegevens verzenden' om de aanvraag in te dienen.

Freelancers

Ook freelancers moeten kunnen aantonen dat journalistiek de voorbije twee jaar hun hoofdactiviteit was, en dat ze geen commerciële nevenactiviteiten uitoefenden die onverenigbaar zijn met het beroepsstatuut.

De eenvoudigste manier daartoe is de voorlegging van

- een **kopie van alle uitgaande facturen of overzichtstaten vanaf begin 2014 tot nu**, en
- een **kopie van de aanslagbiljetten van de belasting van de voorbije twee jaar**.

- Indien u tijdens de voorbije twee jaar ook een periode als loontrekkende gewerkt heeft, voegt u een kopie van het arbeidscontract toe.

Gelieve al deze documenten in **één enkel digitaal document** te bezorgen.

Indien u toch bezwaren zou hebben om een kopie van uw facturen voor te leggen, dan kunt u contact opnemen met de voorzitter van de Erkenningscommissie, om een regeling af te spreken die het de commissie mogelijk maakt uw aanvraag te beoordelen.

Mogen we u met aandrang vragen om uw fiche meteen volledig en behoorlijk in te vullen? Dat bespoedigt de afhandeling van uw hernieuwingsaanvraag aanzienlijk.

We beklemtonen nogmaals dat het hernieuwingsplatform **meer dan voldoende beveiligd** is. En de leden van de Erkenningscommissie hebben een absolute **discretieplicht** met betrekking tot de dossiers die ze behandelen.

Nog enkele aandachtspunten

- Als u de **enige beroepsjournalist** bent op uw redactie, gelieve dan eveneens een verklaring te laten invullen door de directie van uw medium. Een modelverklaring vindt u op de website.
- Wie **pas in 2015 erkend** is, moet enkel documenten bezorgen voor de periode vanaf zijn/haar erkenning.
- Wie **niet wil hernieuwen**, wordt gevraagd dit te melden via de website of info@journalist.be. U kunt dan erelid worden van de VVJ. Meer info op www.journalist.be.

- De **timing**: naar goede gewoonte beginnen we met de freelancers (die immers iets meer werk hebben met hun aanvraag). Vervolgens sturen we uitnodigingen tot hernieuwing naar de loontrekkenden (wat in groepen zal gebeuren).
- De **deadline** voor de aanvragen vanwege de freelancers is **15 april 2016**, tenzij anders opgegeven in de brief of e-mail die u krijgt.
- **Probeer meteen een volledig dossier** in te dienen. Vergeet zeker ook de digitale pasfoto niet.
- Door de sterke **beveiliging** van het platform zijn er geen risico's voor de privacy. Bovendien hebben alle leden van de Erkenningscommissie een absolute **discretieplicht** met betrekking tot de dossiers die ze behandelen.
- **We dringen absoluut aan op gebruik van het digitale hernieuwingsplatform**. Gelieve enkel nog een aanvraag op papier in te dienen als u echt niet bij machte bent om dit digitaal te doen. Contacteer hiervoor het secretariaat (02/777.18.90 - info@journalist.be).
- Wie **vragen** heeft of moeilijkheden ondervindt, kan terecht op twee adressen:
 - Secretariaat Erkenningscommissie (02/777.18.90 - secretariaat@cebj.be)
 - Secretariaat beroepsunie VVJ (02/777.08.40 - info@journalist.be)

VVJ vraagt Van Overtveldt opnieuw duidelijkheid

De VVJ blijft bij minister van Financiën Johan Van Overtveldt (N-VA) aandringen op duidelijkheid over het fiscale statuut van de vergoedingen aan freelancejournalisten. Een dertigtal freelancers wordt op dit ogenblik geconfronteerd met zware claims van de fiscus, omdat ze de voorbije jaren hun inkomen uitsluitend in de vorm van (fiscaal voordelige) auteursrechtelijke vergoedingen hebben aangegeven. Door hun uitgevers werden ze ook op deze wijze vergoed voor hun werk.

Uitgevers en journalisten zagen geen graten hierin nadat een circulaire van Financiën in 2014 had bepaald dat contractspartijen vrij zijn om aan hun samenwerking het karakter te geven dat ze wensen. Als uitgever en journalist dus een overdracht van auteursrechten overeenkomen, en ze bepalen uitdrukkelijk dat de vergoeding hiervoor exclusief auteursrechtelijk is, dan kan dit volgens de letter van de omzendbrief. Op basis hiervan gaven veel journalisten hun inkomen uitsluitend in de vorm van auteursrechtelijke vergoedingen aan.

Dat was echter zonder de BBI gerekend, die deze aangiften systematisch verwerpt. Volgens de BBI moet een belastingaangifte beantwoorden aan de economische realiteit, en die houdt voor freelancejournalisten in dat minstens een deel van hun inkomen als gewone beroepsinkomsten (of baten) moet worden aangegeven. De belastingdienst beticht de journalisten zelfs van rechtsmisbruik en fiscale valsheid, en rekent hen daarvoor soms ook zware boetes aan.

Voor de VVJ kan het niet dat freelancejournalisten op die manier worden gesandwiched tussen een circulaire en de BBI, die weigert deze toe te passen. (PD)

Helpt VVJ-leden wil *De Journalist* op papier behouden

Mag *De Journalist* op papier verdwijnen om plaats te maken voor online publicaties? Het was een van de vragen in de enquête over ons vakblad, die we recentelijk aan de leden voorlegden, en het antwoord is bijzonder te noemen. 51% van de 245 respondenten vindt dat het papieren magazine niet mag verdwijnen, voor 49% mag dat wel.

De uitkomst geeft aan dat de VVJ met haar communicatieplatformen op een kantelpunt zit. Voor het opdoeken van het gedrukte magazine is het duidelijk nog te vroeg. Maar tegelijk staat het vast dat de vereniging meer moet investeren in digitale communicatie. In de woorden van VVJ-voorzitter Kris Van Haver: "We moeten van onze website een speerpunt maken in de communicatie met leden en derden. Ook voor ons geldt: *web first*." Uit de enquête bleek verder dat omzeggens 70% van de respondenten is gewonnen voor een digitale nieuwsbrief. Tegelijk zou ruim 60% het waarden *De Journalist* ook nog in de brievenbus te krijgen, zolang het blad ook nog wordt gedrukt.

Al bij al wordt het magazine behoorlijk goed geëvalueerd. 65% zegt het blad 'altijd' te lezen, 21% leest het 'meestal' en 13% 'af en toe'. 11% van de respondenten leest (nagenoeg) alles, 38% leest 'de meeste bijdragen', 1 respondent leest 'niks'.

De diverse rubrieken worden in vrij gelijke mate interessant bevonden. Opvallend is het hoge waarderingscijfer voor de weetjesrubriek *Onder embargo*: 50% van de respondenten beoordeelt die als 'zeer interessant', 35% als 'interessant'. Maar ook de rubrieken *Actueel*, *In gesprek*, *Mens achter het nieuws* en zelfs de uitspraken van de Raad voor de Journalistiek kunnen op een schare trouwe lezers rekenen. (AH/PD)

VVJ- familiedag in Planckendael op 10 april

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Na twee succesvolle edities in de Efteling, blijven we dit jaar voor onze familiedag in eigen land. Op zondag 10 april trekken we naar Planckendael in Muizen (bij Mechelen). Alle VVJ-leden zijn welkom – mét familie.

Voeder de pinguïnkolonie of zie met je eigen ogen hoe Kai-Mook met haar zusje Qiyo ravot in de olifantentuin... Beleef een gezellige dag tussen de dieren met je kinderen en/of kleinkinderen, een perfecte afsluiter van de Paasvakantie.

Leden van de VVJ krijgen gratis toegang. Hun familieleden krijgen een korting van bijna 18 procent op de gewone kassaprijs (zie het inschrijfformulier voor alle tarieven).

Daarnaast bestaat de mogelijkheid een klein of groot lunchpakket te bestellen (wat daar inzit, zie je ook op het inschrijfformulier). Al kun je natuurlijk ook in de verschillende restaurants in het park eten, of een picknick meebrengen.

Schrijf je in via deze link:

<https://majork.typeform.com/to/ZHX1NZ>

Pas na ontvangst van de betaling is de inschrijving volledig.

Belangrijk: de controle aan de inkom gebeurt door Planckendael zelf, journalisten moeten hun perskaart meebrengen als bewijs. We vertrouwen er verder op dat de opgegeven leeftijden van de kinderen kloppen.

Graag tot in Planckendael!

Kevin Major
Waarnemend voorzitter VVJ Antwerpen

PS. Heb je een abonnement op Planckendael, contacteer ons dan eerst via vvjantwerpen@journalist.be

PERSFOTO'S krijgen TATOEGES

Samen met enkele Europese partners werkt SOFAM, de auteursrechtenvennootschap voor fotografen, aan een eigen beeldbank, die fotowerk maximaal moet beschermen. "Alle beelden in de bank zullen een tatoeage krijgen, die illegaal hergebruik moet voorkomen", aldus voorzitter Firmin De Maître.

Annick Hus

Hoe bescherm je als fotojournalist je persfoto's online? In analoge tijden was het eenvoudig: je maakte een foto, ontwikkelde ze en verkocht het resultaat. Het negatief bleef het eigendom van de persfotograaf. Vandaag staan miljoenen foto's online. Dat die beeldwerken vaak zonder toestemming, laat staan met vergoeding worden gebruikt, is stilaan de norm.

"Voor persfotografen is het probleem misschien minder acuut dan voor andere beroepsfotografen", zegt SOFAM-voorzitter Firmin De Maître. "Door de link met de actualiteit verliezen die beelden soms snel hun gebruikswaarde. Natuurlijk zijn er uitzonderingen. Veel persfoto's worden bijvoorbeeld opnieuw gebruikt in jaaroverzichten. Of ze dienen als inspiratiebron voor een kunstschilder, zoals *De Standaard*-fotografe Katrijn Van Giel overkwam."

Met de komst van internet is de overname van andermans foto's schering en inslag. SOFAM raadt daarom alle beroepsfotografen aan om goede afspraken te maken met de opdrachtgever, in de vorm van een duidelijk licentiecontract. Daarin wordt ook het verdere gebruik van het beeldmateriaal geregeld. Is SOFAM zelf rechthebbende en stelt het onrechtmatig gebruik van een foto vast, dan neemt de organisatie direct contact op met de inbreukpleger.

Onaangepaste wet

Toch is dat niet altijd makkelijk. "En dat komt ook omdat goede wetgeving over digitale auteursrechten voorlopig uitblijft", zegt SOFAM-directrice Marie Gybels. "Digitale auteursrechten bestaan formeel gezien zelfs niet. Wel spreekt het recht van 'auteursrechten in een digitale omgeving'. In theorie gelden dezelfde auteursrechten, zowel on- als offline. Dat maakt het niet gemakkelijk om achter schendingen van het auteursrecht online aan te gaan."

Het kost bovendien veel geld om overtreders op te sporen, vervolgt Firmin De Maître. "En eens je ze vindt, moet je altijd afwegen of vervolging de moeite loont. Overigens kun je pas een klacht indienen eens het beeld effectief online staat, ook al weet je eerder al dat het illegaal is gedownload. Dat is gewoon absurd. Daarom vragen we met aandrang een herziening van de wetgeving, zowel op nationaal als internationaal vlak. Deze kwestie sleept nu al dertien jaar aan."

Samen met enkele Europese partners werkt SOFAM nu aan een eigen beeldbank om foto's beter te kunnen beschermen. "Alle beelden in de bank zullen een tatoeage krijgen. Daarmee hopen we in de toekomst het illegale gebruik van onze beelden steeds meer de kop in te drukken," aldus nog Firmin De Maître.

Graphic Detective speurt het internet af

Sinds kort biedt ook Graphic Detective uit Mechelen ondersteuning aan fotografen die hun werk illegaal hergebruikt zien op internet. Het project begon onder de noemer Permission Machine en is nu aangevuld met de service Graphic Detective. CEO Gunter Luyckx: "Veel fotografen die vaststellen dat hun werk onrechtmatig wordt overgenomen, vinden het sop de kool niet waard. Ze zien op tegen de al te hoge kosten die ze moeten maken voor het incasseren van de enkele tientallen euro's die hun beelden kosten. Met onze Graphic Detective willen we een kosten- en tijdbesparende oplossing bieden." Permission Machine komt neer op een automatisering van de juridische processen voor het online licenseren van content. Met Graphic Detective kunnen klanten nagaan waar hun foto's worden gebruikt, al dan niet gelicenseerd. Beide tools helpen fotografen om gemiste royalty's alsnog te innen.

Net als Google maakt Graphic Detective gebruik van de 'reverse image search'. Je gebruikt geen zoekterm, maar een foto. "Het verschil met Google is dat je met Graphic Detective oneindig veel beelden in een keer kunt opladen en traceren", zegt Luyckx. "Google is leuk voor enkele beelden, maar je gaat er geen volledige collectie mee kunnen importeren."

"Aan de klant om dan te beslissen hoe het verder gaat. Wordt een website betrap, dan kan men ofwel een licentie kopen ofwel het beeld verwijderen, zij het in dat laatste geval met een schadevergoeding." (AH)

Prijskortingen voor beroepsjournalisten

Een officiële perskaart biedt – althans voor journalisten die wel eens buiten komen – een reeks voordelen. Niet alleen doet ze deuren van persruimten of perstribunes opengaan, ook bieden diverse bedrijven soms aardige materiële voordelen aan de houders van een perskaart. Het 'treinvoordeel' bijvoorbeeld is bekend, maar ook in de telecom-, verzekerings- en autosector kunnen journalisten wel eens van aantrekkelijke prijsverminderingen genieten.

Journalisten en materiële voordelen: de relatie is niet vanzelfsprekend. Niet voor niets zeggen alle deontologische codes dat journalisten buiten hun loon of honorarium geen voordelen zullen ontvangen, en met name niet van de bronnen of onderwerpen van hun informatie. De VVJ/AVBB is dan ook terughoudend op het vlak van gunsten voor haar leden-journalisten. Dit belet niet dat we als belangenvereniging wel een platform willen zijn voor materiële voordelen die rechtstreeks gelinkt zijn met de journalistieke activiteit.

Je kunt de lijst met voordelen ook raadplegen op onze site journalist.be. Hou daarvoor je inloggegevens (erkennings- of lidnummer en paswoord) bij de hand.

Media

Mediargus-Gopress

Mediargus-Gopress is de grootste mediadatabank in Vlaanderen. Een journalist die in dienst is bij een mediahuis dat partner is van Mediargus-Gopress, kan gratis gebruik maken van de diensten ervan (waaronder een dagelijks gepersonaliseerd persoverzicht). Freelancers die lid zijn van de VVJ kunnen van Mediargus-Gopress een korting krijgen van 66% op de normale prijs.

Roularta

Beroepsjournalisten krijgen 50% korting op de in de colofon vermelde abonnementsprijs van *Knack* en *Le Vif/Express*, *Sport/Voetbal* en *Sport/Foot*, *Trends* en *Trends-Tendances*, *Bodytalk*, *Ik ga bouwen*, *Nest*, *Royals*, *Krant van West-Vlaanderen*. De abonnementsaanvraag moet vergezeld te zijn van een kopie van een geldige perskaart met foto. De aanvragen mogen gericht worden aan info@abbonementen.be of Roularta, Abonnementenservice, Meiboomlaan 33 – 8800 Roeselare.

Mediafin

Leden van de VVJ krijgen, na mededeling van hun erkenningsnummer, een reductie van 10 % op een abonnement op *De Tijd*: lezersservice@mediafin.be.

Poëziecentrum Gent

Op vertoon van hun perskaart krijgen journalisten een korting van 10% op nieuwe boeken, 40 % op nieuwe boeken die door het Poëziecentrum zelf zijn uitgegeven, 20% op nieuwe boeken die door Wagner & Van Santen zijn uitgegeven.

Contact: Willy Tibergien, w.tibergien@poeziecentrum.be

Lannoo

Uitgeverij Lannoo biedt, in samenwerking met VVJ, 20% korting bij aankoop van boeken uit een selectie. Surf hiervoor naar www.lannooshop.be/vvj. Betalen kan online of via eenvoudige overschrijving.

De korting is enkel geldig via de webshop van de uitgeverij en dus niet in de reguliere boekhandel. Ze wordt verrekend nadat je het boek in de webshop hebt toegevoegd aan je winkelmandje, en geldt enkel indien je gebruik maakt van bovenstaande actie-url en dit zolang de voorraad strekt.

Uitgeverij Die Keure

Doet speciale tijdelijke (gedurende drie maanden) promotionele acties voor journalisten bij de lancering van een nieuw boek. Contact: Christophe Deros, christophe.deros@diekeure.be.

Licap

Beroepsjournalisten krijgen 25% korting op de uitgaven van Licap. Guimardstraat 1, 1040 Brussel, 02 507 05 72, ellen.druyts@licap.be

Telecom

Proximus

Proximus biedt 50% korting op het basisabonnement voor telefonie en voor de binnenlandse gesprekskosten, voor aansluitingen geïnstalleerd op de zetel van de redactie en in de woning van de beroepsjournalist die in dienst is van die redactie. De aanvraag moet worden ingediend door het dagblad, het informatieweekblad of het agentschap Belga. Voor internet en mobiele telefonie is er geen korting.

Telenet

Telenet biedt beroepsjournalisten geen korting, maar wel gratis een extra pakketje tv-kanalen.

EDPnet

Op asdl-abonnement: 'just in case' 5 % korting op €19,95, 'enough' 10 % korting op €25,95. Op vdsl-abonnement: 'newer & faster' 15% korting op €35,95, 'Pro' 20 % korting op €64,95. Om de korting te ontvangen, moet de journalist zijn gegevens en een kopie van zijn perskaart bezorgen aan EDPnet (Van Landeghemstraat 20, 9100 Sint-Niklaas). <http://vvj.edpnet.be/nl/thuis/>

KSC Satellietelefoons (Eindhoven)

Satellietelefoons (Motorola) worden verhuurd à €6,00 per dag (excl. btw), voor journalisten die lid zijn van de VVJ. Binnenkomende gesprekken en sms-berichten zijn kosteloos, uitgaande gesprekken kosten €1,30 (excl. btw) naar vaste telefoonnummers.

Mobiele verslaggeving via satelliet internet: de Inmarsat Hughes 0201 BGAN wordt aangeboden voor €14,00 (excl. btw) per dag. Per verbruikt Mb wordt nog eens €7,00 gerekend.

Contact: KSC, Bart van de Flier. Voor België: 011 60 64 60, www.kscehv.be.

Openbaar vervoer

De NMBS verleent beroepsjournalisten met een Belgische perskaart een gratis abonnement 2de klasse op heel het Belgisch spoorwegnet. De VVJ/AVBB bezorgt daarvoor een NMBS-formulier ingevuld met de gegevens van de beroepsjournalist. Hiermee (en met een pasfoto) gaat de journalist naar een NMBS-station, waar hij/zij een 'moederkaart' kan aankopen voor €5. Die kaart is vijf jaar geldig. Elk jaar moet de journalist, met een door de AVBB gevalideerde perskaart en een door de AVBB gemaakt formulier, bij de NMBS een gratis validatievignet voor dat jaar voor de treinkaart afhalen.

Wie in 1ste klas wil reizen, betaalt 25% van het tarief van die klas.

Luchtvaartmaatschappijen

Brussels Airlines

50 procent korting op de full fares van C Class en b.flex economy op alle vluchten die door Brussels Airlines worden uitgevoerd binnen Europa. Alle tickets kunnen gewijzigd worden en kunnen bij annulering worden terugbetaald. Miles & More getrouwheidsmijlen worden gegeven aan alle leden van Miles & More. Er kan een extra bagage - uitsluitend professioneel materiaal - gratis worden ingecheckt, mits melding ervan vooraf, met opgave van het gewicht.

Houders van een T Kaart krijgen een korting van 25 procent.

Alleen journalisten in het bezit van een officiële beroepskaart uitgereikt door Binnenlandse Zaken genieten van deze korting. Geen korting voor familieleden. Tickets kunnen niet via de website gereserveerd worden. Reservatie is enkel mogelijk via het call center of op de luchthaven zélf. Telefoon 078/18 88 89

Parkings

Luchthaven Charleroi

Alleen voor journalisten die een professionele reis maken. De journalist rijdt binnen op parking P1, de overdekte parking voor aankomst bij de terminal.

Na voorlegging van de perskaart en vermelding van de vluchtgegevens aan de Friendly Desk (informatiedesk), ontvangt hij/zij een gratis parkeerticket voor de komende 48 uren. De extra kosten voor langer parkeren zijn voor rekening van de journalist.

Luchthaven Zaventem (Brussels Airport)

Vrij parkeren kan gedurende 24 uur op alle parkings, behalve de Discount Parking en de Reservation Zone. Met het te betalen ticket en een geldige perskaart (met jaarlijks validatievignetje) meldt men zich aan bij de dispatching. Deze is gesitueerd op het aankomstniveau in de parking P 2 (economy parking).

Opgelet: wie zijn ticket zelf afrekent aan een betaalautomaat, kan het bedrag achteraf niet recupereren!

Verzekeringen

AON

Met de VVJ/AVBB is een overeenkomst afgesloten om leden-journalisten een verzekering beroepsaansprakelijkheid aan te bieden tegen een prijs die een stuk onder de marktprijs ligt: 100 euro per jaar (plus 9,25 % belastingen). Zie: <http://www.journalist.be/verzekeringen/beroepsaansprakelijkheid>

Verzekering arbeidsongeschiktheid

Voor freelancers is de VVJ/AVBB met een verzekeraar aan het onderhandelen over een nieuwe polis inkomensgarantie bij ziekte en ongeval. Meer info hierover volgt.

Callant Assurax Verzekeringen

Voor autoverzekeringen, brandverzekeringen, hospitalisatieverzekering, rechtsbijstandverzekering en familiale verzekeringen zoekt de online verzekeringsmakelaar Callant Assurax de meest geschikte verzekeringsmaatschappij, op basis van een online ingevulde vragenlijst. VVJ-leden krijgen, via een code, van de makelaar een prijsofferte die 5% lager ligt dan de normale prijs die Callant Assurax online voorstelt. Zie hiervoor: <https://www.assurax.be/doelgroep/vvj>

Auto's (importeurs)

Volvo Cars

Contactpersoon: René Aerts, rene.aerts@volvocars.com - Volvo geeft 12% korting.

VW

Contactpersoon: Jean-Marc Ponteville, jean-marc.ponteville@dieteren.be - Volkswagen biedt 3 % korting bovenop de offerte die door de lokale dealer is gegeven als de wagen wordt aangekocht op naam van de beroepsjournalist.

Audi

Contactpersoon: Thomas De Meuter, thomas.de.meuter@dieteren.be - Audi biedt 3 % korting bovenop de offerte die door de lokale dealer is gegeven als de wagen wordt aangekocht op naam van de beroepsjournalist.

Skoda

Contactpersoon: Catherine Van Geel, 02 240 69 18 / 0495 584 190 catherine.van.geel@dieteren.be - Skoda geeft 'fleetkorting' voor houders van een officiële perskaart.

Seat

Contactpersoon: Veronique Martin, 02 556 35 23, veronique.martin@dieteren.be - Seat biedt gemiddeld 12 % kortingen (afhankelijk van het model)

Toyota Belgium

Contactpersoon: Céline Geronnez, 02 386 74 81 / 0473 80 61 07, [celine.geronnez@toyota.be](mailto:geronnez@toyota.be) - Toyota biedt een korting van 2%, met een plafond van € 500 op Toyota en Lexus.

Nissan Belux (Nissan)

beluxnl@nissan-services.eu
Contactpersoon: Marie-Louise Van Dyck: 0475 43 48 04 - Kortingen afhankelijk van model: Note : 27%; Pulsar: 20%; Juke: 20%; Qashqai: 16%; X-Trail: 16%.

Renault België

Contactpersoon: Karl Schuybroek, karl.schuybroek@renault.be - Renault geeft 2% extra korting, bovenop de lopende promoties.

Citroën Belux

Contactpersoon: Anouk Van Vliet, 02 388 48 01 - Journalist moet eerst contact opnemen met lokale dealer. Citroën Belux geeft 2 % korting. Dealer kan er eventueel iets bovenop doen. Afhankelijk van type wagen kan soms een verlenging van de garantie worden gegeven.

BMW Belgium Luxembourg

Contactpersoon: Pieter De Wit: pieter.de-wit@bmw.be - BMW geeft een korting van 3% op de basisprijs voor beroepsjournalisten.

Beherman Motors (Mitsubishi)

Contactpersoon: Sofie Vandamme, 03 890 91 25 sofie.vandamme@beherman.com - Voor kortingen: direct contact opnemen met het PR-departement: press@behermangroup.com

Mercedes Benz Belg. Lux

Contactpersoon: Eric Van den Heuvel:

0477 37 77 47, erik.vandenheuvel@daimler.com - Geeft een korting van 15% (in totaal, dealerkorting inbegrepen) op de catalogusprijs zonder opties.

Ford Motor Company

Contactpersoon: Jo Declercq, 02 482 20 00 - Ford biedt 3 % bovenop de particuliere korting die de Ford-dealer biedt.

General Motors Belgium (Opel)

Contactpersoon: Michel Retour, michel.retour@opel.com, 03 450 63 63 Opel geeft korting van 14 à 23 %, afhankelijk van het model.

Jaguar/Landrover

Contactpersoon: Jan Vroemans, 0475 75 08 01 Alleen een korting voor autojournalisten.

Korean Motor Company (Hyundai)

Contactpersoon: William Meersschaut: 0475 26 16 09 - Geeft een fleetkorting, afhankelijk van model en uitvoering ligt die tussen 6 en 14 %.

Ssangyong Motors

Contactpersoon: Bart Hendrickx, 03 450 04 25, bart.hendrickx@alcopa.com Geeft de fleetkorting, die afhangt van model en tijdstip, meestal ongeveer 2% bovenop korting die dealer geeft.

Suzuki Belgium

Contactpersoon: Bart Hendrickx, 03 450 04 25, bart.hendrickx@alcopa.com Geeft de fleetkorting, die afhangt van model en tijdstip, meestal ongeveer 2% bovenop korting die dealer geeft.

Honda Belgium

Contactpersoon: Georges Dewulf, 0475 95 98 40 - Honda geeft professionele autojournalisten een niet nader bepaalde korting. Andere beroepsjournalisten kunnen eventueel wat korting krijgen, afhankelijk van het type auto. Te onderhandelen met PR-manager Georges Dewulf.

Mazda Belux

Contactpersoon: Peter Gemoets: 03 860 66 05 / 0477 59 60 59 - Geeft een 'ambassadeurskorting', afhankelijk van het model en promotionele acties.

FCA Belgium (Fiat, Alfa Romeo, Lancia, Abarth, Jeep)

Contactpersoon: Dominique Fontignies, dominique.fontignies@fcagroup.com Beroepsjournalisten krijgen een VIP-korting die varieert volgens het model en het moment van aankoop. De journalist geeft de lokale dealer een kopie van zijn perskaart, waarna de dealer contact opneemt met de importeur, die zorgt voor de korting.

Kia Motors Belgium

Contactpersoon: Marc Coopmans, 02 729 69 50 / 473650163, marc.coopmans@kia.be - Kia geeft kortingen naargelang van het model: Picanto 12%, Rio 14 %, Venga 15%, Cee'd 16%, Carens 16%, Soul 14%, Optima 14%, Optima Hybrid 13%, Sportage 16%, Sorento 14%.

Subaru Benelux

Contactpersoon: Vera Joris, 02 254 75 06, vera.joris@subaru.be - De korting wordt bepaald op basis van het gekozen model en samen met de dealer.

LOKALE PERSCLUBS zijn WARE BIJENKORVEN

Naast nationale en sectorale organisaties – zoals de VVJ, de VVBJ (voor beeldjournalisten) en de JAM (voor auteursrechtenbeheer) – zijn in het land ook allerlei lokale perskringen en persclubs actief. Een tiental is er momenteel bekend, en ze blijken vaak al decennialang verrassend actief. Lokale persclubs beogen in de eerste plaats de bevordering van de onderlinge contacten, en streven daarnaast naar een verbetering van de plaatselijke werkomstandigheden. Daarbij fungeren ze vaak als spreekbuis richting politiek, gerecht, bedrijven of verenigingen. Op het palmares prijken verder praatavonden met politici, verkiezingsdebatten, bedrijfsbezoeken, de uitreiking van een persprijs en nog veel meer. Een overzicht.

Luc Vanheerentals

De Vuurpijlen van Perskring Oostende

Perskring Oostende bestaat tien jaar en heeft als ambitie de lokale journalistiek slagvaardiger te maken. Hij organiseert daartoe rondetafels tussen journalisten, politici, bedrijfsleiders en magistraten, ook over minder actuele thema's. Jaarlijks worden persprijzen uitgereikt, de zogenaamde 'Vuurpijlen', voor socioculturele en economische verdienste. De perskring organiseert verder publieke politieke debatten.

Perskring Oostende telt 28 leden, onder wie schrijvende journalisten, persfotografen en cameramensen. Zij betalen jaarlijks 25 euro lidgeld, wat de enige inkomensbron vormt. Onder zijn leden verspreidt de perskring een nieuwsbrief met media-nieuws. Buitenstaanders kunnen alle aangesloten leden bereiken via één mailadres. De groep steunt ook collega's ingeval van ziekte, maar ook bij vrolijkere evenementen zoals geboorte of huwelijk.

Perskring Kortrijk supportert voor KV Kortrijk

Perskring Kortrijk bestaat al sinds 1955. Doel: de onderlinge vriendschapsbanden aanhalen. Tevens fungeert de groep in contacten met politie, parket, brandweer

of stadsbestuur als officiële spreekbuis van de lokale persluis. De jaarlijkse activiteiten omvatten een lentebanket, een petanque-toernooi, een etentje, bedrijfsbezoeken, een nieuwjaars-receptie met VIP-arrangement tijdens een wedstrijd van KV Kortrijk en een netwerkavond (met comedyoptredens). Tot 2014 werd jarenlang ook een persluis georganiseerd. Elk van de 42 aangesloten leden betaalt 25 euro lidgeld. De groep wordt ook gesponsord door een aantal bedrijven en instellingen. Ook Perskring Kortrijk beschikt over een centraal mailadres waarop externen alle aangesloten journalisten ineens kunnen bereiken.

Perskring Roeselare zorgt voor gratis drank

Regelmatig lokale journalisten en persfotografen samenbrengen voor een etentje of drink, en zonder de stress van de zoektocht naar nieuws: dat is het eerste doel dat de perskring uit Roeselare zich stelt. Ook deze groep heeft een onlineplatform waarlangs berichten kunnen worden doorgespeeld naar alle leden.

De groep reikt jaarlijks een persprijs uit aan een inwoner van Roeselare die het afgelopen jaar positief in het nieuws kwam en de stad op een speciale manier in de spotlights zette. De vijftien leden betalen 25 euro lidgeld, een bedrag dat de

betrokkenen snel kunnen recupereren door het nuttigen van de gratis drankjes tijdens events. De groep wordt ook gesponsord door een lokaal privaat persorgaan en een lokale vereniging.

Het bronzen accordeonnetje van de Lichterveldse Perskring

De Lichterveldse Perskring groepeerd niet enkel lokale, maar ook nationale journalisten die in de regio wonen, zoals Johny Vansevenant en Stijn Degroote. Sinds twintig jaar is de ambitie het verbeteren

van de contacten tussen de pers enerzijds, de gemeente, de bevolking en het verenigingsleven anderzijds. De kring stelt jaarlijks een fotoboek samen over wat er de voorbije twaalf maanden in de gemeente is gebeurd. Jaarlijks wordt ook de persprijs 'Het bronzen accordeonnetje' uitgereikt aan wie het dorp buiten de gemeentegrenzen op de kaart wist te zetten. Dat gebeurt telkens in combinatie met een praatcafé. Ten tijde van de gemeenteraadsverkiezingen wordt een verkiezingsdebat georganiseerd.

De Lichterveldse Perskring vraagt geen lidgeld. Hij haalt inkomsten uit de drankverkoop tijdens evenementen en uit de verkoop van zijn fotoboek.

De Brugse Persbond: voor heel Noord-West-Vlaanderen

In Brugge is er al sinds de jaren '70 een persclub actief. De Brugse Persbond richt

zich tot de beroepsjournalisten die actief zijn in Noord-West-Vlaanderen, en wil in de eerste plaats hun belangen verdedigen. Naast twee algemene vergaderingen per jaar wordt er soms ad hoc vergaderd over problemen die zich aandienen. Af en toe organiseert de Brugse Persbond een etentje of een bedrijfsbezoek. Verkiezingen zijn stevast aanleiding voor de organisatie van een debat.

Enkel nationaal erkende journalisten die artikels schrijven over de regio kunnen lid worden. De Brugse Persbond telt thans 27 leden. De groep puurt enkel inkomsten uit de inning van het lidgeld, dat 30 euro bedraagt.

Dendermondse Perskring biedt info voor en over journalisten

De Dendermondse Perskring verenigt sinds 1975 personen actief in de mediasector uit Dendermonde, Lebbeke en

Buggenhout. De hoofdactiviteit is de jaarlijkse uitreiking van twee persprijzen, een voor een socioculturele en een voor een sportprestatie. Het secretariaat verspreidt daarnaast op regelmatige tijdstippen nuttige informatie onder de aangesloten journalisten. Op de eigen website publiceert de perskring ook

hun namen en adressen, ten behoeve van wie persmededelingen wil verspreiden. De circa twintig leden betalen jaarlijks 12,5 euro lidgeld. De groep kan daarnaast ook rekenen op externe sponsoring voor de persprijzen en logistieke steun van de betrokken gemeentebesturen.

Meet the Press met de Leuvense Persclub

De Leuvense Persclub werd medio jaren '90 opgericht om de belangen van de lokale journalisten te verdedigen. De vereniging kwam bijvoorbeeld tussenbeide toen de Integratieraad tien jaar geleden uitsluitend vrouwelijke journalisten wilde toelaten op een persconferentie. De Leuvense Persclub reikt jaarlijks Hugo De Keyserprijzen uit, genoemd naar een overleden collega. Die oorkondes gaan naar vrijwilligers of professionelen die het leven in Leuven in de zeer brede zin van het woord aangenaamder maakten. Sporadisch worden er ook Life Time Awards en prijzen aan woordvoerders uitgereikt. Ten tijde van lokale verkiezingen worden steeds verkiezingsdebatten georganiseerd.

En regelmatig zijn er ook – enkel voor journalisten – Meet the Press-avonden met vertegenwoordigers van lokale partijen. De Leuvense Persclub vraagt geen lidgeld. De groep kan wel rekenen op logistieke steun van het stadsbestuur.

Halse Persclub ontstaan uit onvrede

De Halse Persclub ontstond in 1979, uit onvrede met het feit dat journalisten tijdens gemeenteraden door het gemeentebestuur aan hun lot werden overgelaten. Nog steeds wordt gereageerd als zich een probleem aandient. Na de aanslagen bij *Charlie Hebdo* hielden de journalisten begin 2015 een solidariteitsactie aan het standbeeld van de Vaantjesboer in Halle. De groep streeft voorts naar collegialiteit, vriendschap en solidariteit onder de lokale journalisten. Recentelijk trokken de leden nog naar het EU-Parlement in Straatsburg. De Persclub fungeert ook als aanspreekpunt voor organisatoren van evenementen en persconferenties. Ook deze groep reikt jaarlijks een prijs uit, en wel aan 'de Hallenaar van het jaar'. De 25 leden betalen elk jaarlijks 10 euro. Daarnaast geeft de stad nog een kleine subsidie.

Last but certainly not least: VVJ-afdeling Antwerpen

Zowat vier jaar geleden werd de VVJ-afdeling Antwerpen heropgericht om VVJ-leden die in de stad wonen of werken opnieuw waar mogelijk te ondersteunen. Op het palmares staan verkiezingsdebatten, discussie-avonden, speeddates met woordvoerders en dies meer. De afdeling zette ook al een tentoonstelling met werk van Antwerpse persfotografen op het getouw. Activiteiten zoals een quiz of gezinsdag zijn meer bedoeld om de onderlinge contacten te verbeteren. VVJ-Antwerpen wil ook optreden als spreekbuis bij problemen. Zo bemiddelde ze toen, in het kader van een recente betoging, journalisten op een al te verre afstand werden gehouden. De afdeling vraagt geen lidgeld, maar ze kan rekenen op financiële steun van de VVJ en van de provincie Antwerpen. Op bijgaande foto's enkele sfeerbeelden van de recente 'speeddate journalisten – woordvoerders', die VVJ Antwerpen op 28 januari organiseerde in het Antwerpse Zilver- en Diamantmuseum.

Lars Bové, onderzoeksjournalist van *De Tijd* 'Plots zat ik tegenover de bazen van de twee inlichtingendiensten'

Monica Moritz

Lars Bové (35), onderzoeksjournalist bij *De Tijd*, is een vroegbloeiër. Zijn thesis over de Samoeraigenrefilm – hij studeerde communicatiewetenschappen en een aanvullend jaar journalistiek – werd bekroond met de allereerste Vlaamse Scriptieprijs. En zijn eindwerk over spionnen in EU-gebouwen verscheen, nog voor hij afstudeerde, in *Humo*. De sprong naar *De Tijd*, intussen dertien jaar geleden, was snel gemaakt.

Lars Bové: "Ik werd er meteen ingegooid en nog steeds ben ik *Humo* dankbaar voor de redactionele hulp die ik er kreeg. Het onderzoekswerk, het spitten en het graven, dat zat meteen goed. Maar er schortte nog wat aan mijn schrijfstijl en de logische opbouw van mijn verhalen. Hoe dan ook kon ik, nog voor ik mijn diploma behaalde, dankzij de *Humo*-redactie al een mapje met goeie artikels voorleggen. Zo kreeg ik in september 2003 al een aanbod van *De Tijd*. Een maand later ging ik er als onderzoeksjournalist aan de slag, en kreeg *carte blanche*. Mijn interesse ging meteen uit naar justitie en fraudezaken. Toen de collega die justitie versloeg vertrok, mocht ik haar plaats innemen. Dus ja, je moet van in het begin de deur openen met journalistiek werk dat er staat. Daarom moet je thuis zijn in je materie en weten hoe je van ruwe informatie een artikel kunt maken."

De Journalist: Wist je al vroeg dat je journalist wilde worden?

"Het is begonnen met non-fictieboeken, geschreven door journalisten. Die las ik zeer graag. Daarom ook heb ik communicatiewetenschappen gestudeerd, aan de VUB, en een extra jaar radio- en televisiejournalistiek gevolgd aan de Erasmushogeschool."

Waar leg je je grenzen als onderzoeksjournalist?

"In het begin was ik te vlug enthousiast. Op een bepaald moment had ik een goeie bron over corruptie bij de Nationale Loterij. Nog voor ik met een diepgaand onderzoek begon, was ik al verkocht en had zelfs al een draft geschreven. Maar mijn hoofdredacteur reageerde helemaal niet opgetogen: *no way, dat komt er niet in*. Iemand openlijk beschuldigen van corruptie op basis van een straffe bron, dat kon niet. Maar dat snapte ik toen nog niet. We hebben die informatie dan anders benaderd, en volgden mijn bron toen die naar de Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie bij de federale politie stapte. Daar kwamen toen wel huiszoekingen van bij de Nationale Loterij, maar geen strafrechtelijke procedure. Maar goed dat ik toen mijn eigenzinnige weg niet had gevolgd. Gaandeweg heb ik dan geleerd hoe je gerechtelijke dossiers aanpakt zonder in de problemen te komen. Toch blijft het hout vasthouden: soms staan er toch zware aantijgingen in mijn artikels. Je hebt dan ook veel ervaring nodig om de juiste grens te trekken. Ik ga alleszins nooit tot het uiterste, en blijf liefst iets *onder de lat*. Journalistiek onderzoek heeft nu eenmaal zijn beperkingen. Je bent geen speurder, en je kunt mensen niet verhoren of huiszoekingen doen. Bovendien moet je elk woord dat je schrijft kunnen staven met harde feiten. Dus ja, liever voorzichtig blijven dan te ver gaan."

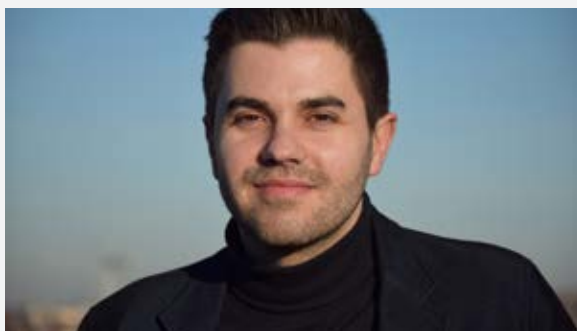
Je publiceerde veelvuldig over de Staatsveiligheid, en schreef er ook een boek over. Vanwaar die interesse?

"Ik volgde het reilen en zeilen bij de Staatsveiligheid al langer. En omdat ik vaststelde dat er eigenlijk geen kritische artikels over verschenen, kwam ik eind 2014 met het idee om er een reeks over te maken. *De Tijd* gaf me toen de ruimte om ook boek te schrijven over alles wat ik stapsgewijs als journalist had ontdekt. Dat boek kreeg veel aandacht, wat ook weer de kranten goede kwam."

Hoe reageerde de Staatsveiligheid?

"Tot mijn boek verscheen had ik een hartelijke verstandhouding met Jaak Raes, de administrateur-generaal. Ik kreeg alleen maar lofbetuigingen voor mijn serieuze onderzoeksjournalistiek. Met zijn twee voorgangers ben ik trouwens nog altijd on *speaking terms*. Ze kwamen zelfs naar mijn boekvoorstelling. Bij Jaak Raes is het boek duidelijk in het verkeerde keelgat geschoten. Kort na de publicatie werd ik op het matje geroepen. Het is te zeggen: ik werd 'uitgenodigd' op de militaire basis in Evere om nader kennis te maken met Eddy Testelmans, de baas van de militaire inlichtingendienst. Ik mocht in een klein vergaderzaaltje plaatsnemen, en toen kreeg ik tot mijn verbazing te horen dat Raes er ook bij zou zijn. Plots zat ik tegenover de bazen van beide inlichtingendiensten. De manier waarop Raes daar tegen mij van leer trok, was eerlijk gezegd van het laagste dat ik als journalist heb meegemaakt. Hij vond dat mijn boek nergens op sloeg, dat het publiek dat allemaal niet moest weten en dat het geen boodschap had aan dat soort 'onthullingen'.

Bovendien moest de reclame voor het boek maar eens stoppen. Hij gaf me ook te verstaan dat een inlichtingendienst journalisten zomaar mag afluisteren – wat overigens niet klopt. Zo'n intimidatiepoging had ik nooit meegemaakt. Toch voelde ik me niet geïntimideerd, van geen kanten. Ik ben ook geen andere koers gaan varen. Ook al hebben ze achteraf nog geprobeerd om me zwart te maken achter mijn rug, tot bij de minister van Justitie toe."

"Ik ga nooit tot het uiterste.
Het liefst blijf ik iets onder de lat."

(foto MM)

Hebben je onthullingen de Staatsveiligheid niet in nauwe schoentjes gebracht?

"Ik besef ook wel dat je niet alles kunt publiceren, en daar heb ik ook rekening mee gehouden. Zo ken ik de adressen van hun kantoren in de diverse provincies, zonder dat ik die heb bekendgemaakt. Maar als het parlement dan jaren debatteert over de bevoegdheid van de Staatsveiligheid om telefoons af te luisteren of e-mails te onderscheppen, terwijl de dienst dat sowieso al doet via mollen en informanten, dan moet ik dat als journalist wel aan het licht brengen. De Staatsveiligheid is een

belangrijke én geheime dienst, maar het blijft een *overheidsdienst* die zich aan wetten en regels moet houden. Zo zijn er talloze voorbeelden van hoe ze zich boven de wet verheven voelen en de regels aan hun laars lappen. Samen met onze senior writer Stefaan Michielsens heb ik een stuk gemaakt over hun protocol met de Nationale Bank, dat dient om te kunnen nagaan welke bankrekeningen elke Belg heeft. We ontdekten dat de bazen van de Staatsveiligheid en de Nationale Bank dat protocol al kort na de ondertekening totaal verschillend interpreteerden. De Staatsveiligheid vond dat ze in een eerste fase niet via de controlecommissie moest passeren, de Nationale Bank zag dat anders. De Staatsveiligheid heeft mij daarna persoonlijk aangevallen in een persbericht. Daar moet je als journalist ook tegen kunnen. Ik heb wel hard gelachen toen ik de minister enkele weken later hoorde zeggen dat de Staatsveiligheid effectief eerst via de controlecommissie moet passeren als ze bankgegevens wil inkijken. Journalistiek kan dus toch een impact hebben.”

Vind je dat burgers een recht op weten hebben voor gevoelige geheime dossiers?

“Wij publiceren niets in het wilde weg. Maar als journalisten er geen aandacht aan besteden, blijven fraudezaken en financiële criminaliteit onder de radar. Elke dag probeer ik iets nieuws te onthullen. Pure verslaggeving is mijn ding niet, mijn passie en gedrevenheid haal ik vooral uit het opgraven van iets nieuws. Dat hoeft trouwens niet noodzakelijk iets geheims of gevoeligs te zijn. Essentieel is daarbij dat we zelf bepalen hoe ver we gaan, ook al kan dat pretentius klinken. Sommigen schilderen ons dan af als eigenzinnige cowboys, maar ik ken geen enkel ander beroep dat men zo onder de loep neemt. Je lezers controleren je, maar ook andere media die je informatie overnemen. Iedereen in België, en zelfs in de hele wereld, kan naar de rechter stappen voor wat je doet. Als journalist moet je dan bovendien ook nog je bronnen beschermen. Maar goed, klokkenluiders verknallen soms hun leven, terwijl meestal de journalist met de pluimen gaat lopen.”

Steve Stevaert pleegde zelfmoord de dag dat *De Tijd* jouw stuk publiceerde over een strafonderzoek naar seksueel grensoverschrijdend gedrag.

“Ik voel me niet verantwoordelijk voor zijn wanhoopsdaad. Ik sta nog altijd voor honderd procent achter dat artikel, en het moment waarop het verscheen. Dat hij naar de rechtbank werd verwezen zou kort daarna toch aan het licht komen. Wij hebben die informatie sereen gebracht.”

Hoe zit het met jouw politieke relaties?

“Wat me bij sommige journalisten echt stoort, is hun gekoketteer met politieke relaties. Ik blijf altijd zo onafhankelijk en objectief mogelijk. Dat betekent dus dat ik de ene dag informatie haal bij politici, en ze de andere dag op de rooster leg. Dat is nu eenmaal mijn taak. Sommige gerechtsjournalisten hebben nog nooit, maar werkelijk nog nooit een kritisch artikel over justitie geschreven. Ze spelen op safe om hun goede verstandhouding met de overheid niet te ondermijnen. Dat is niet mijn manier van werken. Ook al is het lastig, natuurlijk, om iemand die je vandaag de duvel aandoet morgen om een gunst te vragen. Maar zo kan ik mezelf recht in de ogen kijken. Dat klinkt ook weer pretentius, hè, maar voor alle shit die ik al heb meegeemaakt mag ik dat ook eens luidop zeggen.”

Vind je dat je als Vlaams onderzoeksjournalist een geprivilegieerde positie inneemt?

“Geen enkele Vlaamse journalist zit vandaag nog in een pluchen zetel. Ook ik niet, ondanks de ruimte die ik krijg en die mijn collega's soms moeten opvangen. We werken vlugger en efficiënter dan vroeger. Maar finaal komt het er toch op neer dat je tijd moet blijven hebben om informatie te controleren en contacten te leggen. Willen kranten en magazines binnen het digitale geweld overleven, dan moeten ze zich onderscheiden, en meer brengen dan nieuws dat ook robots kunnen schrijven. Het hele jaar door moet je zélf nieuws maken.”

En daarom duik jij in fraudezaken en justitie?

“We moeten de financiële criminaliteit in België eens deftig aanpakken, want het gerecht werkt traag en ondermaats. Daar hamer ik al jaren op. Pas nadat ik in 2009 de zaak Francine De Tandt onthulde, startte de minister van Justitie een gerechtelijk onderzoek tegen haar. Ze is dan wel in een zijdossier veroordeeld, maar het hoofdossier ligt nog altijd bij het parket-generaal van Brussel. En nu moet een gepensioneerde magistraat er eindelijk werk van maken... Dat is absurd. Justitie loopt minstens zestien jaar achter. Journalisten hebben geen toegang tot een databank met vonnissen, want niets is gedigitaliseerd. Dat

je de arresten van het Hof van Cassatie nu wel via een databank kunt raadplegen, danken we aan de chauffeur van de eerste voorzitter, die gelukkig iets afwist van informatietechnologie. Journalisten zijn ook te afhankelijk van de willekeur van woordvoerders en griffiers, die al dan niet hun medewerking verlenen. In een rechtstaat zou men overal dezelfde maatstaven moeten hanteren.”

Heb jij bij *De Tijd* om commerciële redenen ooit een onderwerp moeten inslikken?

“Ik kan met de hand op het hart zeggen dat ik in die dertien jaar nooit commerciële druk van wie dan ook heb ondervonden. Mijn berichtgeving was soms wel lastig voor bepaalde mensen, maar nooit heb ik een stuk moeten afblazen of aanpassen, ook niet toen het bijvoorbeeld ging over bedrijven die toevallig op dat moment evenementen van de krant sponsorden. Ik weet ook wel wanneer dossiers pijn doen, maar ik kan ze zonder voorbehoud publiceren. Over geheime bankrekeningen van de top van de wereld schrijven is geen evidente keuze voor een zakenkrant als *De Tijd*. En toch doen we het.”

Je hebt drie kinderen. Kan je er voldoende tijd voor vrijmaken?

“Gezin en werk zijn soms moeilijk te combineren, want mijn vrouw is ook journaliste. Als de media journalisten, ook de mannen, aan het werk willen houden, moeten ze hen mogelijkheden bieden om tijd te maken voor hun gezin. Mijn journalistieke passie mag dan groot zijn, ook als vader heb ik verplichtingen. En ik wil later niet moeten zeggen: was ik er maar vaker voor mijn kinderen geweest. Ik wil van mijn kinderen genieten, minstens een uurtje per dag en niet alleen in het weekend. Maar tegelijk ben ik ook ambitieus, en blijf ik zeker in de journalistiek. Alles wat ik doe, elke dag weer, boeit me. En ondertussen krijg ik ook meer en meer zicht op de werking van redacties. Wie weet kan ik daar ooit mee aan de kar trekken.”

‘Over geheime bankrekeningen van de top van de wereld schrijven is geen evidente keuze voor een zakenkrant als *De Tijd*. En toch doen we het.’

Beslissing over de klacht van Marc De Kock en de Wetenschappelijke vereniging van verzekeringsraadsgeneesheren en medisch deskundigen van West-Vlaanderen tegen VRT, Panorama, Van den Eynde, De Aguirre en Kneepkens

Met een brief van 14 juni 2015 dient de heer Marc De Kock samen met 28 andere leden van de Wetenschappelijke vereniging van verzekeringsraadsgeneesheren en medisch deskundigen van West-Vlaanderen een klacht in tegen de VRT, het programma *Panorama* en de journalisten Wim Van den Eynde, Phara de Aguirre en Alina Kneepkens. Aanleiding is een uitzending van *Panorama* van 21 mei 2015 onder de titel 'Onpartijdig verzekerd'. Algemeen directeur informatie Luc Rademakers antwoordt met een brief van 10 juli, waarop Marc De Kock repliceert met een brief van 4 oktober 2015. Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 20 januari 2016. Marc De Kock was aanwezig. Namens de VRT woonden hoofdredacteur Carl Voet en bedrijfsjuriste Hilde Minjauw de hoorzitting bij.

DE FEITEN

De reportage gaat over de vraag of artsen zowel kunnen werken als gerechtsdeskundige als in opdracht van verzekeringsmaatschappijen. Als gerechtsdeskundige kan hun oordeel veel geld kosten aan verzekeringsmaatschappijen, terwijl zij in andere dossiers werken voor die verzekeringsmaatschappijen. De journalist vraagt zich ook af waarom nieuwe technieken voor hersenonderzoek niet aanvaard worden in de gerechtsgeneeskunde. De reportage laat vier getuigen aan het woord die vinden dat de gerechtsdeskundige in hun geval dwaalt en die zich bedregen voelen, omdat ze geen gelijk kregen. Daarnaast komen ook gerechtsdeskundigen, andere artsen en een advocaat aan het woord.

Ten slotte toont de reportage de website *stopmisbruikverzekeringen.be*, die door een van de getuigen is opgezet om de toestand in de gerechts- en verzekeringsgeneeskunde aan te klagen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager noemt de reportage tendentius en bevooroordeeld. *Panorama* laat vier getuigen aan het woord, van wie er drie betrokken zijn bij de website *stopmisbruikverzekeringen.be*. Die site is volkomen eenzijdig. Hij is opgezet door mensen die zich verongelikt voelen, en nagelt gerechtsdeskundigen met naam en toenaam aan de schandpaal als fraudeurs. Tegen de site lopen verschillende strafrechtelijke klachten. Omgekeerd laat de reportage geen getuigen aan het woord die wel gelijk kregen en akkoord gaan met het oordeel van de gerechtsdeskundige. De programmamakers vertrekken van het vooroordeel dat gerechtsdeskundigen fraudeurs zijn, terwijl uit de dossiers die aan bod komen overduidelijk blijkt dat de getuigen symptomen simuleren, maar dat geloven de programmamakers niet. Ze hadden het nochtans kunnen weten als ze de dossiers, die de slachtoffers hen zelf ter inzage gaven, grondig hadden onderzocht, maar dat hebben ze nagelaten. Omgekeerd vinden de reportagemakers het automatisch verdacht als gerechtsdeskundigen vanwege hun beroepsgeheim niets kunnen zeggen over concrete dossiers. Ze zien dat als het bewijs dat er wel iets aan de hand moet zijn.

In hun contacten met gerechtsdeskundigen handelden de reportagemakers niet professioneel. De telefoongesprekken verliepen vaak verwijtend en agressief, zeker als de betrokkene verwees naar zijn beroepsgeheim. Daarom hebben verschillende gecon-

tacterden aan de VRT gemeld dat ze niet in de uitzending aan bod wilden komen. Toch zijn de gesprekken heimelijk en zonder toestemming opgenomen en uitgezonden.

Een gerechtsdeskundige die wel wilde meewerken op voorwaarde dat het niet zou gaan over concrete dossiers, kreeg tijdens het interview toch vragen over een bepaald dossier. Zijn weigering om daarop in te gaan werd op deloyale wijze getoond in de reportage.

Omgekeerd kwamen gesprekken met gerechtsdeskundigen die fraude en bedrog weerlegden, niet aan bod in de reportage. Om al die redenen vraagt klager inzage in de originele opnames van de telefoongesprekken.

De telefoongesprekken zijn in de reportage onherkenbaar gemaakt, maar daags nadien stonden de namen van de betrokkenen wel op de website *stopverzekeringen.be*. Klager vraagt zich af hoe dat mogelijk is, en ziet erin het bewijs van de nauwe banden tussen de reportagemakers en de website.

De reportage voert volgens klager overigens actief promotie voor de site.

De VRT vraagt zich af of klager voldoende persoonlijk belang heeft voor een klacht, en vindt de klacht onontvankelijk ten aanzien van ankervrouw Phara De Aguirre en beeldregisseur Alina Kneepkens, die inhoudelijk niet meewerkten aan de reportage en er geen verantwoordelijkheid voor dragen.

De VRT noemt de vragen over mogelijke belangenvermenging bij artsen die werken voor het gerecht en voor verzekeringsmaatschappijen, en over het gebruik van nieuwe technieken in de gerechtsgeneeskunde, maatschappelijk en journalistiek relevant.

Als reportagemagazine belicht *Panorama* die thema's aan de hand van getuigenissen van slachtoffers die niet akkoord gaan met het oordeel van hun gerechtsdeskundige, en laat het ook gerechtsdeskundigen zelf en andere artsen aan het woord.

De VRT noemt het niet relevant om voor dit thema getuigen aan het woord te laten die wel akkoord gaan met hun gerechtsdeskundige, maar dat betekent niet dat de reportage onevenwichtig of bevooroordeeld zou zijn. Of de reportagemakers contact hadden met meer getuigen dan de vier die in de uitzending zitten en van wie er drie betrokken zijn bij de website *stopmisbruikverzekeringen.be*, weet de VRT niet. Maar het is gangbaar om bij de research algemeen te vertrekken en finaal enkele getuigen over te houden.

De reportage gaat over de algemene problematiek en niet over individuele gerechtsdeskundigen. Daarom zijn de telefoongesprekken met wie niet wilde meewerken, anoniem gemaakt en zijn de stemmen vervormd. In de uitgezonden fragmenten zeggen de betrokkenen overigens alleen dat ze zich beroepen op hun beroepsgeheim. De reportage had dat ook sec kunnen vermelden, maar op televisie is het sterker om de fragmenten uit te zenden. Met de anonimisering respecteert de VRT haar journalistieke deontologie.

De gerechtsdeskundige die wel wilde meewerken, was door de journalist via mail op de hoogte gebracht dat het interview ook zou gaan over het concrete verloop van dossiers. Het is gerechtvaardigd om zijn weigering om op een bepaald dossier in te gaan, te tonen.

De VRT beroept zich op het recht om, overeenkomstig de beroepsethiek, interviews te monteren, en gaat niet in op de vraag van klager tot inzage in de originele telefoonopnames.

De uitzending voert geen promotie voor de website stopmisbruikverzekeringen.be. De vermelding ervan is een narratief element en een vorm van transparantie tegenover de initiatiefneemster, die in de reportage getuigde. De domeinnaam wordt niet getoond en de namen van gerechtsdeskundigen op de site zijn onherkenbaar gemaakt. De VRT ontkent ook dat haar medewerkers de namen van de gerechtsdeskundigen die in de uitzending aan bod kwamen, hebben doorgegeven aan de website.

BESLISSING

De Raad oordeelt dat klager voldoende persoonlijk belang heeft en acht de klacht ontvankelijk ten aanzien van de VRT, *Panorama* en journalist Wim Van den Eynde.

Het thema van de reportage over mogelijke belangenvermenging bij artsen die optreden voor het gerecht en voor verzekeringsmaatschappijen, is journalistiek relevant.

De Raad kan het waarheidsgehalte van de getuigenissen in de reportage niet beoordelen. Hij heeft geen inzicht in de dossiers en kan geen uitspraak doen over de betrouwbaarheid van de elkaar tegensprekende versies van getuigen en klager.

Drie van de vier getuigen zijn betrokken bij de website stopmisbruikverzekeringen.be, terwijl de reportage dat maar voor één van hen vermeldt. Gezien het omstreden karakter van de site, waarvan de journalist via zijn research en contacten met klager op de hoogte moet zijn geweest, had het de voorkeur verdiend om de betrokkenheid van alle drie te vermelden, maar deze tekortkoming kan niet worden beschouwd als een beroepsethische fout.

De reportage vermeldt en toont kort de website stopmisbruikverzekeringen.be, maar er is geen sprake van promotie.

De journalist heeft zichzelf en zijn bedoelingen bij zijn telefoongesprekken met gerechtsdeskundigen duidelijk kenbaar gemaakt. Tegelijk zijn de uitgezonden fragmenten onherkenbaar gemaakt, en laten ze de betrokkenen alleen horen waar ze zeggen dat ze niet kunnen antwoorden vanwege hun beroepsgeheim. Om die redenen is de Raad van oordeel dat de uitzending van de fragmenten in dit geval geen beroepsethische fout uitmaakt.

De Raad kan niet nagaan of de journalist de afspraken heeft nageleefd met de gerechtsdeskundige die wel meewerkte aan de reportage. Bovendien heeft de betrokken deskundige de klacht niet mee ondertekend. De Raad doet hierover dan ook geen uitspraak.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is ongegrond.

Brussel, 11 februari 2016

Expertise in beleggen?
Vraag het eens aan
Rosanne Vanpée.

Beslissing over de klacht van Geert Lenssens tegen *Deconsument.com*

Met een brief van 10 juli 2015 dient de heer Geert Lenssens een klacht in tegen de website *Deconsument.com*. Aanleiding is een artikel van 9 juli 2015 onder de titel 'Geert Lenssens advocatenhonoraria verheven tot kunst?'. The Consumerist, pseudoniem van de verantwoordelijke of een medewerker van *Deconsument.com* die zijn naam niet bekendmaakt, antwoordt met mails van 11, 12, 19, 20 en 26 augustus en 9 oktober.

DE FEITEN

Het artikel gaat over opportunistische advocaten die misbruik maken van de goedgegelovigheid en ellende van mensen om hoge erelonen op te strijken. In financiële dossiers zwaaien ze met begrippen als rechtsherstel, zonder rekening te houden met de haalbaarheid van de dossiers. Het gaat hen enkel om eigenbelang, en hun cliënten delven meestal het onderspit en blijven achter met dure ereloonnota's.

Het artikel noemt Geert Lenssens als een typevoorbeeld van zulke advocaten. Lenssens trad en treedt op in verschillende grote financiële strafzaken. Ook hij houdt zijn cliënten rechtsherstel voor, maar meestal laten de resultaten op zich wachten, terwijl hij hoge erelonen aanrekenet voor prestaties die oncontroleerbaar zijn.

Het artikel noemt Lenssens mediageil en een zelfverklaarde misantroop. Het verwijst naar zijn boek 'Belogen en bedrogen. Oplichten en opgelicht worden: dagelijkse kost', om te besluiten dat advocaten daar misschien zelf veel kaas van gegeten hebben.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager vindt het ongehoord dat *Deconsument.com* nergens de naam van de auteur en verantwoordelijke uitgever vermeldt. Dat is niet alleen onwettig, maar ook beroepsethisch niet loyaal en laakbaar.

Het artikel bevat fouten. De auteur heeft de feiten onvoldoende gecheckt en laat na om essentiële, publiek beschikbare informatie te vermelden. Klager verwijst onder meer naar de passages over rente-swaps en KMO's, Lernout & Hauspie en Fortis, waarbij de auteur rapporten, strafrechtelijke veroordelingen en schaderegelingen die publiek en via het internet raadpleegbaar zijn, niet vermeldt, waardoor de berichtgeving over die dossiers onvolledig en foutief is. Over andere publiek bekende dossiers zoals Citibank, waarin alle cliënten schadeloos werden gesteld, rept het artikel met geen woord. De auteur voert ook geen objectieve gegevens aan voor zijn beweringen over peperdure ereloonnota's met oncontroleerbare prestaties.

Klager noemt het artikel beledigend en lasterlijk. Het staat onder de rubriek 'fraude' op de website, en schetst een beeld alsof klager niets anders zou doen dan zijn cliënten misleiden om zichzelf te verrijken. Het wemelt van ongegronde verdachtmakingen en beschuldigingen en insinueert dat klager fouten, misdrijven en deontologische inbreuken zou begaan. Het beschadigt op illusoire en speculatieve wijze de reputatie van klager.

De auteur maakt geen onderscheid tussen feiten en commentaren. Hij vermengt halve waarheden, beweringen en commentaren en presenteert die als feiten.

Gezien de zware beschuldigingen had de auteur klager vóór publicatie moeten contacteren en een kans op wederhoor geven, maar hij heeft dat op geen enkel moment gedaan. Dat *Deconsument.com* achteraf een kans op wederwoord geeft, is ruim onvoldoende.

Klager wil ook geen wederwoord geven zolang hij niet weet tegen wie hij praat en de auteur en verantwoordelijke uitgever zich niet bekendmaken. Bovendien is het kwaad geschied. Daarom doet het ook niet ter zake dat *Deconsument.com* het artikel offline heeft gehaald naar

aanleiding van de klacht bij de Raad voor de Journalistiek. Ten slotte vindt klager het ongehoord dat *Deconsument.com* het artikel mailde naar een van zijn vennoten en naar cliënten, wat erop wijst dat de website kwade bedoelingen heeft. Klager heeft dan ook twijfels bij de onafhankelijkheid van de auteur en *Deconsument.com*. Hij vermoedt dat het artikel in opdracht geschreven is, maar weet niet in opdracht van wie.

Deconsument.com betwist de bevoegdheid van de Raad voor de Journalistiek en reageert enkel uit hoffelijkheid. *Deconsument.com* zegt dat de website geen journalistieke site is, maar een opiniekanal, gemaakt door particulieren, waar consumenten hun mening kunnen geven. Dat past binnen het democratische recht op vrije meningsuiting. De auteurs zijn geen journalisten en oefenen het beroep niet uit. Ze geven hun persoonlijke mening over maatschappelijke thema's.

Deconsument.com wijst erop dat iedereen een wederwoord kan geven of inhoudelijke aanpassingen op opiniebijdragen kan doorsturen, wat ook zo op de website staat. Maar klager heeft *Deconsument.com* nooit gecontacteerd of om een wederwoord gevraagd.

Volgens *Deconsument.com* wil klager met zijn klacht bij de Raad voor de Journalistiek de identiteit van de auteur van het artikel achterhalen. Maar *Deconsument.com* kiest voor de volledige anonimiteit van de opinieschrijvers en zal hun identiteit nooit vrijgeven.

Ten slotte zegt *Deconsument.com* dat hij, vanwege de heisa die klager maakt, het artikel door zijn jurist laat analyseren en het in afwachting van het resultaat offline haalt.

BESLISSING

De Raad is van oordeel dat *Deconsument.com* een journalistieke website is. De artikelen worden geschreven door een team van steeds dezelfde redacteuren die geregeld informatie over actuele thema's garen, verwerken, redigeren en verspreiden voor een publiek. Overigens heeft de website als ondertitel 'Kritisch Consumenten Nieuws', en presenteert hij de bijdragen op het moment van het betwiste artikel als een journalistiek genre.

De Raad voor de Journalistiek geeft op een gemotiveerde wijze zijn mening over journalistiek handelen en journalistieke producten. Hij is dan ook bevoegd om een uitspraak te doen over de klacht tegen *Deconsument.com*. Die bevoegdheid is ook bevestigd door het Hof van Beroep in een arrest van 28 oktober 2014 in de zaak Verbeeck tegen de Raad voor de Journalistiek.

Deconsument.com werkt volledig anoniem. De code bepaalt dat de journalist loyaal en verantwoordelijk handelt, wat impliceert dat hij werkt met open vizier en zich niet verschuilt achter volledige anonimiteit, wat des te meer geldt als hij zijn standpunt of opinie weergeeft.

De auteur verwijst in zijn opiniebijdrage naar een aantal feiten. Gezien de aard van de feiten was het aangewezen dat de website klager vóór publicatie de kans op wederhoor had gegeven.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is gegrond.

Brussel, 11 februari 2016

Leonce DUPONT en 'de beurs die my betaelt'

Hoe zou het eigenlijk zijn afgelopen met Leonce Dupont, de Frans-Antwerpse journalist die ik eerder in dit blad ten tonele heb gevoerd wegens zijn ruzie met Lodewijk Vleeschouwer? Dankzij de kranten die op Belgica Press van de Koninklijke Bibliotheek zijn geplaatst, heb ik het vervolg van zijn carrière min of meer kunnen achterhalen.

Aad van maanen

(foto Belgalmage)

Dupont was redacteur van de Antwerpse krant *Le Précurseur* van 1856 tot 1858. In die periode kreeg hij slaande ruzie met collega Vleeschouwer van *Le Journal d'Anvers*. Voor de klap die hij daarbij uitdeelde, moest hij een maand de cel in (zie *De Journalist* 191 van juni 2015). In 1858 trok Dupont naar Parijs om er correspondent van *Le Précurseur* te worden. Hij ging al snel voor Franse kranten werken, en in 1863 werd hij hoofdredacteur van *La Nation*. Men dacht dat Dupont ook eigenaar was van de krant, maar jaren later werd bekend dat een Russische diplomaat, Tsjitsjerin, de krant had gekocht. Rusland was toen bezig een opstand in Polen bloedig neer te slaan, en de sympathie van de Fransen lag bij de Polen. De Russische regering wilde kennelijk een krant hebben om haar poli-

तिक in Frankrijk te verdedigen. Dupont kreeg een jaarsalaris van 12.000 francs, terwijl de Russen het blad steunden met zo'n 10.000 francs per maand.

Toen de opstand in Polen was bedwongen, verloren de Russen hun interesse voor de krant.

De betalingen stopten en het blad ging binnen de kortste keren failliet. In 1867 sleepte de curator Tsjitsjerin voor de rechtbank om hem te dwingen de schulden te betalen, en pas toen werd bekend wie de echte eigenaar van *La Nation* was geweest. In eerste instantie veroordeelde de rechtbank van koophandel de diplomaat tot betalen, maar in hoger beroep werd dit vonnis ongedaan gemaakt, omdat zijn aanspraak op diplomatieke onschendbaarheid alsnog werd aanvaard.

Pen te koop

Dupont had zich dus tegen betaling voor een politieke kar laten spannen. In de 19de eeuw was dat niet zo uitzonderlijk. In de jaren '30 verschenen in Gent, Antwerpen, Brussel en Luik orangistische kranten die pleitten voor de terugkeer van het Oranje-vorstenhuis, en die heimelijk vanuit Den Haag werden gesubsidieerd. Dat die kranten werden gesteund door koning Willem I werd wel vermoed, maar een formele bevestiging kwam er pas toen Pierre Lebrocqoy, oud-hoofdredacteur van *Le Journal de Gand* en de Antwerpse *Journal du Commerce*, in 1842 zijn *Souvenirs d'un ex-journaliste* publiceerde. Hij schreef dat de Belgische orangisten (onder wie hij zelf) jarenlang royale subsidies van Willem I hadden gekregen.

Ook Leopold II was niet vies van financiële 'argumenten' om artikelen in kranten geplaatst te krijgen, en zo het ongeïnteresseerde Belgische publiek toch een beetje warm te maken voor zijn 'beschavingswerk' in Congo.

Hoe dan ook behoorde het tot het imago van de 19de-eeuwse journalist dat zijn pen 'te koop' was. In toneelstukken uit die tijd werden soms journalisten opgevoerd die er zowaar prat op gingen dat ze te koop waren. Een citaat: "*De journalisten! Wij kennen dat volkje! Smeer ze den poot, en ze schrijven al wat gij wilt. Smerige boel!*" (uit: *De grolpot van Nestor de Tière*, 1891).

Of nog: "*Mijne overtuiging? Allons donc, dat is de beurs die my betaelt.*" (Kappelmans in *De treffelyke lieden van Hippoliet van Peene*, 1860).

Ook de hoger aangehaalde Lodewijk Vleeschouwer verdient hier trouwens een vermelding, met een satirisch stukje over 'het brevet van dagbladschryver' in zijn weekblad *Reinaert de Vos* in 1861: "*Zyt gy liberael of klerikael? Vandaag ben ik liberael, maar morgen, als ik het voordeliger vind, zal ik klerikael zyn. Da's navenant wie er het meeste biedt.*"

Mens achter het nieuws

Wim 'u bent altijd zo vriendelijk' Wilri (ATV) Van Woef tot stadhuisjournalist

Jan Backx

Het gemoedelijke vollemaansgezicht-met-sikje van ATV-reporter Wim Wilri (41) doet me steevast aan een vriendelijke scoutsleider denken. Wim straalt evenwicht uit, en brengt regionaal tv-kijkend Antwerpen vooral stadhuis- en cultureel nieuws. Niet meteen het type journalist dat geïnterviewden fanatiek kuitenbijtend op de knieën dwingt. "Maar scouts? Da's straf, Jan, daar ben ik nooit bij geweest."

Wim blijkt wel een heuse loeiende Les Paul-gitaar te bespelen, in het heavy metal-genre nog wel. En hij verwierf ooit een bruine gordel judo. Ons respect is meteen groot. "Ik kom uit een Antwerps onderwijzersgezin", vertelt hij. "Mijn ouders waren vrijzinnig, en engageerden zich zelfs in de vrijmetse-larij. Pa gaf zedenleer in de Cadixstraat, de stedelijke vakschool, zeg maar. En mijn moeder was lerares lichamelijke opvoeding in de RMS Parkschool. Mijn pa was mijn beste kameraad. Ik was hun enig kind, duidelijk een familietraditie." "Als peuter kwam ik bij een onthaalmoeder terecht. Bij haar ervoer ik mijn eerste visioen inzake beroepsloopbaan. Aan het venster wuifde ik met haar naar de passerende mannen van de vuilniskar. En die zwaaiden enthousiast terug! Dàt leek me wel wat: werken in open lucht en naar de mensen zwaaien..."

Toen hij veertien was, verhuisde het gezin naar een toen nog poëtisch stukje Hoboken. "Het Kiel was mijn schoolbiotoop, en kinderen van de *sjotters* van *Den Beerschot* werden mijn kameraadjes. Ik ontdekte mijn talent als keeper, en zo stond ik veel later nog in de goal tijdens voetbalmatchen tussen de Antwerpse journalisten en de mannen van het stadhuis. Tijdens mijn hoger middelbaar op het Antwerps Lyceum ging ik beseffen dat ik journalist wilde worden. Thuis had ik intussen al aan talenten als arbiter en vertaler kunnen schaven, in de soms strubbelende discussies tussen pa en ma." Hij trok naar de VUB en legde er het traject pers- en communicatiewetenschappen af. En toen won Roefel, de border collie van het gezin, in Kortrijk een Europese kampioens-titel. De prijs: één jaar eten-uit-blik van een sjiek merk. Wim: "De mensen van het hondenblad *Woef* vroegen me daarop enkele stukjes te schrijven, en dat werd mijn debuut

in de Vlaamse perswereld. Tijdens mijn licenties vond ik vervolgens als freelancer de weg naar *Panorama-De Post*. Dat combineerde ik met Radio Campus, de vrije radio van de VUB-studenten."

Netjes gediplomeerd, waagde hij zijn kans bij *Gazet van Antwerpen*. Toen hingen er op Linkeroever nog grote kruisbeelden aan de muur, en Luc Van Loon was er hoofdredacteur. "Van mijn eindwerk aan de unief – over *Maatschappijkritische teksten in de hardrock-muziek* – moest ik het zeker niet hebben", vertelt Wim. "Van mijn fascinatie voor mijn stad Antwerpen des te meer. Ik kreeg groen licht en kwam in een ploeg terecht met Sacha Van Wiele en Patrick Van de Perre.

Het was het tijdperk dat de districtsraden zich gingen profileren. Mijn GvA-periode duurde drie jaar, van 1997 tot 2000. Tom Naegels, die ik al kende uit onze jaartjes bij de humanistische jeugd, zat toen op *De Nieuwe Gazet*. Via hem maakte ik de overstap, net op het moment dat er met de VISA-crisis in Antwerpen boeiende tijden aanbraken. Zeven jaar heb ik voor *DNG/HLN* gewerkt. Het was de bewogen periode dat Leona Detiège in Antwerpen de fakkel moest doorgeven aan Patrick Janssens."

Naar de logopedist

Maar de Antwerpse *DNG*-redactie moest inkrimpen, en een jaartje vertoefde Wim toen zelfs even op de VIPS-redactie van *Het Laatste Nieuws*. Tot, begin 2008, ATV-hoofdredacteur Hans

Hellemans hem de kans gaf om bij de regionale tv-zender te beginnen. "De verhuizing was simpel: de *DNG/HLN*- en ATV-redacties huizen in dezelfde hangar aan de Antwerpse Rijnkaai. Als volbloed Antwerpenaar moest ik me alleen een half jaartje schaaftwerk bij de logopedist laten welgevallen. Ik merkte wel snel dat je als tv-journalist veel meer buiten komt dan als redacteur van een papieren medium. En dat je in de pakweg twee minuten die je voor een item krijgt, het beeld ook kunt laten 'spreken'. Akkoord, tv is vluchtiger en sneller, maar nu kan ik rustig zeggen dat een reportage van A tot Z 'mijn kind' is. Ik probeer mensen trouwens altijd op hun gemak te stellen. *U bent altijd zo vriendelijk*, hoor ik vaak. Ja, ik ben dan ook grààg journalist. Een gatekeeper, die altijd op de eerste rij mag staan."

'Naar de mensen zwaaien, dat leek me wel wat.' (foto ATV)

Onder embargo

De JAM zal dit trimester dan toch kopierechten voor 2014 betalen aan haar leden. Die betaling werd opgeschort na een uitspraak van het Europese Hof van Justitie. Dat oordeelde, na een klacht van IT-fabrikant **Hewlett-Packard**, dat de reprografieregeling in België niet honderd procent zuiver in elkaar zit (zie: www.jam.be). De controle-dienst van de FOD Economie had hierna om een blokkering van de kopievergoedingen aan auteurs gevraagd.

De raad van bestuur van de JAM heeft wel beslist om een deel van de gelden die JAM van Repobel krijgt, te **provisioneren** voor de rechtszaak tegen HP. Eind 2016 komt die zaak opnieuw voor het hof van beroep van Brussel. Volgens JAM-directrice Anne-Lize Vancraenen wordt intussen door de federale regering volop aan reparatiewetgeving voor de regeling van kopierechten gewerkt.

In de Erkenningscommissie voor beroepsjournalisten treden twee nieuwe leden aan: **William Laenen** (VRT-tv) en **Paul Van Landeghem** (freelance). William Laenen volgt Wouter Bruyns op, die naar de persdienst van de Antwerpse politie vertrok. Paul Van Landeghem komt in de plaats van Jan Van Maele, die wegens tijdgebrek zijn mandaat ter beschikking stelde. Zowel William als Paul maakt ook deel uit van de raad van bestuur van de VVJ.

De **adviestarieven voor freelancers** die de AVBB (VVJ & AJP) jaarlijks publiceert, zijn voor 2016 licht aangepast. Ze komen nu neer op 2 à 5 cent per teken, naargelang van het soort artikel en de oplage van het medium. Zie <http://www.journalist.be/freelance>.

De Nieuwe Gazet, al niet de grootste redactie van het land, gaat voortaan zonder **Filip Marsboom** verder.

De gewezen freelancejournalisten van **Think Media** mogen zich een dezer aan een e-mail verwachten waarin de betaling van een deel van hun schuldvorderingen wordt bevestigd. Het gaat om de vergoeding voor het werk dat ze voor TMM deden in de zogenaamde WCO-periode, waarin het bedrijf bescherming tegen zijn schuldeisers verkreeg.

De journalisten moeten wel nog bevestigen dat ze hun betaling ontvangen "onder het strikte voorbehoud van terugvordering", indien dit volgens de faillissementswet nog nodig zou zijn. Lees: als er zich binnen het jaar nog andere bevoorrechte schuldeisers zouden aandienen, dan moeten de betalingen in extremis worden **herberekend**.

Volgens VVJ-advocaat **Pieter-Jan Osaer** is de kans dat dit gebeurt uiterst klein, maar "zeg nooit nooit".

De nieuwe uitgever van *P-magazine*, **Mediageuzen**, neemt het intussen niet zo nauw met gedane beloften. Ex-medewerkers kregen bij de overname eind vorig jaar de toezegging dat ze de nieuwe 'P' een jaar lang gratis zouden krijgen. Nu blijkt dat dit enkel opgaat voor wie voor 1 maart een betalend abonnement neemt.

Een ontgoochelde freelancer: "Zoiets begint met 'z' en eindigt op 'wendel'."

Mea culpa 1. **Björn Soenens** zal niet snel meer rondtweeten dat een programma uit de bocht ging, zoals hij in oktober heeft gedaan toen Bart Schols in *De Afspraak* naar zijn goesting te weinig kritisch omging met een ex-Syriëstrijder.

De VRT-tv-hoofdredacteur in *De Morgen*: "Met vallen en opstaan leer je dat je bepaalde media beter niet gebruikt. Ik zou dus nooit meer zo'n mededeling via Twitter doen. Maar alles is nu uitgepraat met Bart."

Volgens Soenens komt het ook met de vertrouwensbreuk tussen algemeen hoofdredacteur **Luc Rademakers** en de redactie wel goed. "Er is die motie van wantrouwen geweest, maar er is een traject

opgestart met pijnpunten, er wordt constructief gepraat en er wordt veel overleg gepleegd. In een huwelijks crisis moet je ook aan het vertrouwen werken. En daarna kun je misschien zeggen: en ze leefden nog lang en gelukkig."

Mea culpa 2. In hetzelfde interview slaat ook *De Morgen* zelf zich op de borst, met name over een bijdrage van een klein jaar geleden over zware strubbelingen op de VRT-redactie. De krant bracht toen een portret van Björn Soenens dat zwaar inhakte op de persoon. "We erkennen dat we in dat stuk vaker de man dan de bal hebben gespeeld", aldus DM-mediajournalist **Jan Debackere**.

Die erkenning blijkt overigens een van de redenen waarom Soenens uiteindelijk toch instemde met het interview.

De Brusselse assisenvoorzitster **Karin Gerard** vordert van *La Dernière Heure* 5000 euro voor haar berichtgeving over de overval waarvan ze het slachtoffer werd. Of zegt te zijn, volgens *LDH*. De Brusselse krant meent dat Gerard de overval heeft verzonnen – mogelijk om het verlies van een partij juwelen te kunnen recupereren bij haar verzekeraar.

Het Brusselse parket zelf formuleerde ook vragen bij het overvalverhaal van magistrate Gerard. "Uit het onderzoek kwamen geen materiële elementen naar voren die de verklaringen van het slachtoffer bevestigen", aldus parketwoordvoester **Ine Van Wymersch**. Zo legden diverse straatcamera's het traject van Gerard die avond vast, maar daaruit blijkt volgens informele bronnen veeleer dat ze lichtjes beschonken was en viel, dan dat ze werd overvallen.

Liefst 60% van de Nederlandse journalisten is vandaag **freelancer**. In 1993 was dat nog 13%. Sindsdien steeg het aantal freelancers geleidelijk, over 23% begin 2000 en 46% in 2010 tot dus ruim de helft vandaag. Dat blijkt uit cijfers van Mark Deuze, professor aan de Universiteit Amsterdam.

Is de **camerabril**, waarmee Martin Heylen beelden maakte voor een docureeks over vluchtelingen op VIER, journalistieke toekomst? Martin zelf ziet in *De Standaard* nog vele ongemakken. Zo is het zaak 'glijdend' (en niet schokkerig) te stappen. Verder moet je het hoofd steeds straks gericht houden op de geïnterviewde (niet altijd evident als je wandelt).

Empathisch **knikken** tijdens interviews – een halstarrige journalistieke gewoonte – is taboe. Daarnaast signaleert Martin nog problemen met de microfoon en de batterij. "En denk er zeker ook tijdig aan de bril uit te zetten als je naar het toilet moet."

Journalisten met werk in de domeinen recht en rechtspraak kunnen opnieuw meedingen naar de **persprijs Jacques van Veen**. De deadline voor de inzendingen is 15 juni. Het gaat om een driejaarlijkse prijs, goed voor 10.000 euro. Alle info op www.persprijsvanveen.nl.

En wie denkt aan een journalistiek project met een gemengd Belgisch-Japanse inslag, kan opnieuw een beroep doen op het **Marilo Fund**. Dat stelt, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting, opnieuw 5.000 euro ter beschikking hiervoor. Kandidaturen kunnen worden ingediend tot en met 18 april. Contact: Veronica Billen, tel. 02 549 02 49.

Liesbet Vrieleman vertrekt bij de SBS-zenders VIER en VIJF, waar ze sinds een kleine vijf jaar programmadirecteur was. Tot 2011 was Vrieleman ook even hoofdredacteur van de VRT-nieuwsdienst.

Volgens haar is er geen verband met de nakende intrede van **Peter Quaghebeur** als nieuwe CEO van SBS Belgium. "Dit is voor mij gewoon een goed moment om te stoppen", aldus Vrieleman, "op dit kleine hoogtepunt in de geschiedenis van VIER."

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Journalistenloket.be

Infomomenten 2016

Ook in 2016 hebben de **Vlaamse Vereniging van Journalisten** en het **Journalistenloket** enkele leerrijke momenten in petto. Hier een voorlopig **overzicht**.

De activiteiten van het **Journalistenloket** zijn **toegankelijk voor iedereen**.
Voor de **VVJ-infosessies** wordt **voorrang** gegeven aan **VVJ-leden**.

Surf voor meer informatie naar Journalist.be en Journalistenloket.be

Omggaan met stress en deadlines

9 maart - 19 u - Congrescentrum De Finale (Boomgaardstraat 22, 2600 Berchem)

Big data en journalistiek

11 april - 19 u - AP Hogeschool (Campus Lange Nieuwstraat, 2000 Antwerpen)

Branded journalism – infosessie en debat

18 april - 19 u - Arteveldehogeschool (Voetweg 66, 9000 Gent)

Aansprakelijkheid van de journalist

2 mei - 19 u - AP Hogeschool (Campus Lange Nieuwstraat, 2000 Antwerpen)

Journalistiek en belastingaangifte

10 mei - 19 u - AVS Oost-Vlaamse Televisie vzw (Maaltekouter 5, 9051 Gent)

12 mei - 19 u - Congrescentrum De Finale (Boomgaardstraat 22, 2600 Berchem)

INFORMATION